

«АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ ЛИГАСЫ» JOGARY OQY ORYNDARYNYŇ QAÝYMDASTYǴY QAZAQSTAN RESPUBLIKASY, 010000, NUR-SULTAN QALASY, ESIL AÝDANY, QORGALZHYN TAS JOLY, 8, 614 KAB.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

АССОЦИАЦИЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ «ЛИГА АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТНОСТИ» РЕСПУБЛИКА КАЗАХСТАН, 010000, ГОРОД НУР-СУЛТАН, РАЙОН ЕСИЛЬ, ШОССЕ КОРГАЛЖЫН, 8, 614 КАБ.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

ASSOCIATION OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS «ACADEMIC INTEGRITY LEAGUE» THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN, 010000, NUR-SULTAN CITY, ESIL DISTRICT, KORGALZHYN AVENUE, 8, 614 ROOM.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

Академиялық адалдық негіз ретінде

«Академиялық адалдық негіз ретінде» бейне дәрістің мәтіні

Академиялық адалдық кез-келген жақсы беделге ие университет миссиясының негізі болып табылады. Академиялық адалдықты нақты айқындау, профессор-оқытушылар құрамы мен білім алушылар арасында тиісті түсіндіру, оқу жоспарына және университеттің барлық академиялық қызметіне Академиялық адалдық стандарттарын енгізу, университет қабырғасында академиялық адалдықты дәріптеу, жауапкершілік және жүйеліліксіз мүмкін болмайтын күш-жігерді талап етеді.

Академиялық адалдық дегеніміз не?

Академиялық адалдық-жазбаша жұмыстарды (курстық, емтихандық, эссе, дипломдық, диссертациялық) орындау кезінде, зерттеулерде, өз ұстанымын білдіруде, академиялық персоналмен, оқытушылармен және басқа да білім алушылармен қарым-қатынаста, сондай-ақ бағалауда, білім алушылардың оқудағы адалдығын білдіретін құндылықтар мен қағидаттардың жиынтығы.

Академиялық адалдықты сақтай отырып, білім беру процесінің әрбір қатысушысы оқытуда, бағалауда және зерттеуде жеке адалдықты дамытады.

Университеттердегі Академиялық адалдық оқу үшін оқу идеясын өсіру арқылы дамуы керек

Бүкіл әлемде табысты оқу орындары оқытудың этикалық нормаларын сақтауға ұмтылып қана қоймай, адалдық, құрмет, әділдік пен сенімнің толыққанды атмосферасын қалыптастыруда.

Академиялық адалдық мәдениетін ілгерілету және қолдау мақсатында университеттердің білім алушылары мен қызметкерлері мынадай этикалық қағидаттарды басшылыққа алуы тиіс:

Адалдық: әділдік, адалдық, ашықтық және Этика принциптеріне сәйкес мінез-құлық;

Жауапкершілік: өз әрекеттері, шешімдері және олардың салдары үшін жауапкершілікті өз мойнына алу;

Тәуелсіздік және бейтараптық: жеке көзқарастар мен сенімдер этикалық принциптерге, қызметтік міндеттерге немесе басқа мүдделерге қауіп төндіретін мінез-құлықты жою;

Құрмет: қадір-қасиет пен көзқарасты құрметтеу, теңдікті мойындау, академиялық қоғамдастықтың барлық мүшелерінің ерекшелігі мен жеке өмірін құрметтеу;

Кәсіби міндеттеме: университетке, оның миссиясы мен мақсаттарына жоғары деңгейдегі кәсібилік пен адалдықты көрсету.

«АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ ЛИГАСЫ» JOGARY OQY ORYNDARYNYNŇ QAYYMDASTYGY QAZAQSTAN RESPYBLIKASY, 010000, NUR-SULTAN QALASY, ESIL AÝDANY, QORGALZHYN TAS JOLY, 8, 614 KAB.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

АССОЦИАЦИЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ «ЛИГА АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТНОСТИ» РЕСПУБЛИКА КАЗАХСТАН, 010000, ГОРОД НУР-СУЛТАН, РАЙОН ЕСИЛЬ, ШОССЕ КОРГАЛЖЫН, 8, 614 КАБ.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

ASSOCIATION OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS «ACADEMIC INTEGRITY LEAGUE» THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN, 010000, NUR-SULTAN CITY, ESIL DISTRICT, KORGALZHYN AVENUE, 8, 614 ROOM.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

2018 жылғы 28 тамызда құрылған Академиялық адалдық лигасы-Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының бірлестігі. Қазіргі уақытта лига құрамында 17 ЖОО бар.

Лиганың миссиясы академиялық адалдықтың он негізгі қағидатын алға жылжыту және жүзеге асыру арқылы елдегі білім сапасын жақсарту болып табылады.

Академиялық адалдық лигасының Жарғысына сәйкес Лиганың әрбір мүшесі- ЖОО барлық мүшелерінің академиялық адалдығының сөзсіз және базалық негізі болып табылатын 10 қағиданы іске асыру бойынша міндеттеме алады.

Олардың әрқайсысына егжей-тегжейлі тоқталайық.

1. Лиганың әрбір мүшесінің білім беру процесі мен зерттеулерінің негізгі құндылығы Академиялық адалдық болып табылады.

Осы қағиданы іске асыру үшін Академиялық адалдық Лигасының мүшесі болған университет, университеттің стратегиясында, көзқарасы мен миссиясына Академиялық адалдық идеясын атап өтуі керек.

2. Лиганың әрбір мүшесі академиялық адалдықтың анық, әділ және объективті стандарттарын, дәйексөз және мінез-құлық ережелерін сақтауды қамтамасыз етеді.

Бұл қағида университеттердің «Академиялық саясат», «Ішкі сапаны қамтамасыз ету саясаты мен стандарттары», «Академиялық адалдық ережелері», «Корпоративтік этика Кодексі», «Жазбаша бағаланатын жұмыстар мен ғылыми мақалаларға тексеру жүргізу туралы ереже» сияқты ішкі құжаттарында көрініс табуы керек.

3. Лиганың әрбір мүшесі академиялық немесе зерттеу мақсаттындағы сипатқа ие барлық жазбаша жұмыстарды, мазмұнына және көлеміне қарамастан, плагиатқа міндетті тексеруді қамтамасыз етуге жауапты болады.

Осы қағиданы іске асыру үшін ЖОО-да жүйесімен шарт жасасуға тиіс, барлық бағаланатын жазбаша жұмыстар мен оқытушылардың ғылыми жұмыстары плагиатқа тексеруден өтуге тиіс, әр семестрде бағдарламаны пайдалану туралы есеп беріледі, тексеруден өтпеген жазбаша жұмыстар бағаланбайды.

4. Лиганың әрбір мүшесі білім алушының академиялық адалдық қағидаттары мен стандарттарын бұзғаны үшін жауапкершілігін қамтамасыз етеді.

Бұл қағидатты іске асыру білім алушылар мен оқытушыларды Академиялық адалдық туралы хабардар ету, академиялық адалдық бұзылған кезде көзделген жазалау шараларының болуы, академиялық адалдықтың

«АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ ЛИГАСЫ» JOGARY OQY ORYNDARYNYŇ QAÝYMDASTYGY QAZAQSTAN RESPÝBLIKASY, 010000, NUR-SULTAN QALASY, ESIL AÝDANY, QORGALZHYN TAS JOLY, 8, 614 KAB.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

АССОЦИАЦИЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ «ЛИГА АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТНОСТИ» РЕСПУБЛИКА КАЗАХСТАН, 010000, ГОРОД НУР-СУЛТАН, РАЙОН ЕСИЛЬ, ШОССЕ КОРГАЛЖЫН, 8, 614 КАБ.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

ASSOCIATION OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS «ACADEMIC INTEGRITY LEAGUE» THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN, 010000, NUR-SULTAN CITY, ESIL DISTRICT, KORGALZHYN AVENUE, 8, 614 ROOM.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

бұзылуын қарайтын және бақылайтын алқалы органның болуы арқылы жүзеге асырылады.

5. Лиганың әрбір мүшесі өзінің оқыту нәтижелерін әділ және объективті бағалау жүйесі шеңберінде білім алушыларға жоғары талаптар қояды.

Осы қағидатқа сәйкес барлық жазбаша емтихан жұмыстары кодталуы керек, емтихандарда білім алушыларға рұқсат етілмеген көмекші құралдарды (шпаргалкалар, оқулықтар/оқу құралдары, дәптерлер, ұялы телефондар, смартфондар, планшеттер, Ноутбуктер, смарт - сағаттар, құлаққаптар, Bluetooth құрылғылары) пайдалануға тыйым салынады, емтихан материалдарының құпиялылығын қамтамасыз ету керек.

6. Лиганың әрбір мүшесі ең үздіктерге ғана оқуын аяқтауға мүмкіндік береді.

Осы қағидатты сақтай отырып, университетке түскендер мен бітіргендердің арақатынасының коэффициенті - 0,8 белгіден аспауы тиіс, ал жұмыс берушілердің түлектердің даярлық деңгейіне қанағаттану көрсеткіші кемінде 80% болуы тиіс.

7. Лиганың әрбір мүшесі өзінің дипломымен расталған кадрларды даярлау сапасына жауапты болады.

Осы қағиданы сақтау білім беру бағдарламаларының жоғары дәрежелілігін, біліктілікті арттыру және тағылымдамадан өту курстары арқылы оқытушылардың кәсіби деңгейін үнемі жетілдіруді көздейді.

8. Лиганың әрбір мүшесі Академиялық адалдық қағидаттары мен стандарттарын, өзара құрмет пен әділдікті сіңіретін тәлімгер ретінде оқытушының жоғары жауапкершілігін қамтамасыз етеді.

Әрбір оқытушы өз пәнін оқыту барысында барлық білім алушылардың академиялық адалдық саясатымен танысқанына көз жеткізуге міндетті. Жылына кемінде бір рет білім алушылар мен ПОҚ-ға Академиялық адалдық қағидаттарын пайдалану туралы сауалнамалар жүргізілуі тиіс.

9. Академиялық адалдықты ілгерілету және қорғау - білім беру ұйымдарындағы барлық білім алушылары мен қызметкерлерінің өзара күш-жігерінің нәтижесі екенін Лиганың әрбір мүшесі мойындайды.

Осы қағидаттың өлшенетін көрсеткіштері әр силлабуста Академиялық адалдық ережелерін сақтау және университеттің ресми сайтында Академиялық адалдық ережелерін орналастыру туралы ақпарат болып табылады, білім беру процесінің барлық қатысушылары 100% танысады.

10. Лиганың әрбір мүшесі өзіне жүктелген міндеттемелерді, оның ішінде Лига қызметінің негізгі қағидаттарын адал орындауға міндеттеледі. Ол жарғызға немесе лига актілеріне, сондай-ақ Академиялық адалдық принциптері мен стандарттарына, соның ішінде Лига қызметінің негізгі принциптеріне

«АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ ЛИГАСЫ» ЖОГАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНЫҢ ҚАҰЙМАДАСТЫҒЫ
QAZAQSTAN RESPYBLIKASY, 010000, NUR-SULTAN QALASY, ESIL AÝDANY, QORGALZHYN TAS JOLY, 8, 614 KAB.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

АССОЦИАЦИЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ «ЛИГА АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТНОСТИ» РЕСПУБЛИКА КАЗАХСТАН, 010000, ГОРОД НУР-СУЛТАН, РАЙОН ЕСИЛЬ, ШОССЕ КОРГАЛЖЫН, 8, 614 КАБ.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

ASSOCIATION OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS «ACADEMIC INTEGRITY LEAGUE» THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN, 010000, NUR-SULTAN CITY, ESIL DISTRICT, KORGALZHYN AVENUE, 8, 614 ROOM.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

сәйкес міндеттемелерді орындамағаны үшін ұйымнан шығарылуы мүмкін екенін түсінеді.

Осы Қағиданы растайтын фактілер ПОҚ мен қызметкерлердің еңбек шарттарында, сондай-ақ білім беру қызметтерін көрсету бойынша білім алушылармен жасалған шарттарда академиялық адалдықтың сақталуын атап өту және университетте академиялық адалдықтың бұзылу жағдайларын қарайтын комиссияның болуы болып табылады.

Академиялық саясат-бұл студенттерге бағытталған оқытуды жүзеге асыруға және білім беру сапасын арттыруға бағытталған білім беру қызметін жоспарлау, басқару және оқу процесін тиімді ұйымдастыру бойынша шаралар, ережелер мен бірқатар рәсімдер жүйесі.

Академиялық саясат келесі бөлімдерді қамтуы мүмкін:

- қабылдау саясаты;
- оқу пәндеріне жазуды ұйымдастыру;
- оқу процесін ұйымдастыру;
- аударма саясаты;
- Академиялық адалдық саясаты;
- Бағалау саясаты;
- аралық және қорытынды аттестаттауды ұйымдастыру;
- бағдарламаларды таңдау саясаты;
- академиялық ұтқырлық саясаты;
- интернационалдандыру саясаты.

Академиялық саясатты әрбір ЖОО дербес әзірлейді, ЖОО академиялық саясаттың құрылымы мен бағыттарын айқындауға құқылы.

Академиялық саясат Академиялық адалдық, ішкі сапаны қамтамасыз ету, инновация және интернационалдандыру принциптеріне негізделуі керек.

Академиялық саясатты университеттің барлық құрылымдық бөлімшелері, ПОҚ, қызметкерлер мен білім алушылар орындауға міндетті.

Осымен мен дәрісімді аяқтаймын. Назарларыңызға рақмет. Білім беру процесінің барлық қатысушыларына Академиялық адалдық ережелерін сақтауды тілеймін. Шынында да, Білім алушылар Академиялық адалдық мәдениетін ұстанып сенім, құрмет пен жауапкершіліктің жоғары деңгейінің арқасында кәсіби білім мен адалдықты, жұмыс орнында лайықты бағаланатын қасиеттерді дамыта алады.